

מוטה גור כנרמטכ"ל

מוטה גור אינו אומר רק „כך היו הדברים“. הוא אומר, למעשה: „כך הם היו צריכים להיות.“

● „איפה אתם חיים?“

ש אדה שיש לשאלה, עוד לפני בירור הדברים לגופם, היא: מדוע נאמרו? מה הביא את הרמטכ"ל לשעבר להגיד דברים כאלה, למחרת פרישתו מתפקידו?

אם חרטה אין פה, והתלבטות אין פה — מה יש פה? נדמה שיש כאן מניע פשוט מאד, מניע שהוא אופייני מאד לגנרל-בדימוס.

פיטגת הקאריירה הצבאית של מוטה גור היתה מילחמת-הליטאני. זו היתה המילחמה היחידה שבה ניצח על צה"ל. שמו הטוב (או הרע) כאדם, כחייל, כמנצח ביא, קשור קשר בדיינותך במילחמה זו.

כאשר הוטח בפני גור כי מילחמת-הליטאני הביאה להכרה באש"ף כבצד לוחם השיב, בראיון קודם, כי הכרה זו אינה חדשה כלל. הוא גילה, לתדהמת רבים, כי זהו מכבר שותף אש"ף להסדרים צבאיים ופוליטיים עם צה"ל. למוטה גור לא היתה, בוודאי, שום סיבה להאדיר את שם אש"ף ולחזק את מעמדו הבינלאומי. הוא אמר מה שאמר, וצוטט בכל העולם, כדי להמעיט מערך התוצאות השליליות של מילחמת-הליטאני. הוא ביקש לומר: זה לא חדש, זה היה כבר לפני שנכנסתי לתפקיד.

עתה הוא נוהג כך לגבי מוסר-המילחמה. מעולם לא נמתחה ביקורת כה חריפה על מיבצע צה"לי כפי שנמתחה על מיבצע הליטאני. נטען כי היה זה מיבצע אכזרי מאין-כמוהו, שבו הושמדה אוכלוסיה אזרחית בסיטונות על-יפי תוכנית מוכנה-מראש. כן נטען כי במיבצע זה הגיעה תופעת הביזה לממדים שלא היו כדוגי מתם, והפכה נחלת כל הדרגים — החל בטוראים וכלה באלופים.

מוטה גור אינו מכחיש זאת. החיפך, הוא מאשר את הדברים בפירושי. גם אין הוא מנער מעצמו את האחריות האישית לכך. אך הוא בא ואומר: זה לא חדש. כך עשו כל קודמיו. כך נהג צה"ל מאז ומעולם. איפה אתם חיים?

הנה הדברים עצמם, כפי שנאמרו ונרשמו:

מוטה גור: ...מה פיתאום האוכלוסיה הזאת של דרום לבנון נהייתה צדיקה כליכך גדולה? הם ידעו מה המחבר לים עושים, הם עזרו להם לפני ואחרי המיבצע, וקיבלו אותם כקבל פני גיבורים.

שאלה: הטיעון שלך הוא, כי האוכלוסיה (הד-גשה במקור) הזאת היתה בת-ענישה?

מוטה גור: כמו כלום. אפילו לרגע אחד לא היה לי ספק בכך...

שאלה: בהוראות שלך לצה"ל, לא אמרת להבחין בין אוכלוסיה לבין אנשים שבהם אנחנו רוצים לפגוע?

מוטה גור: אינני משקר לעצמי. נתתי את ההוראה

הווידוי שלי

הזאת לכל הצבא, וכשאני נותן פקודה לצה"ל להיכנס לאי-זור מאוכלס, ואני מאשר דוקטרינת-אש, אני יודע מה שאני עושה...

...כשאני אישרתי ליאנוש (אלוף פיקוד-הצפון, אביגדור ברגל) להפעיל מטוסים וארטילריה וטנקים, ידעתי מה שאני עושה. כשאמרתי ליאנוש: תכניס למארון אליראס טנקים מה שיותר מהר ותפגע בהם מרחוק, לפני שהחברה מגיעים לקרב פנים-אל-פנים, לא ידעתי מה שאני עושה? אני נתתי את הפקודה הזאת!

מה שנאמר כאן הוא:

● גור נתן פקודה להפציץ ולהפגין את האוכלוסיה האזרחית של הכפרים.

● להצדקת הפקודה מובאות שתי טענות: (א) האוכי לוסיה היתה ראוייה לכך, מפני שתמכה ב„מחבלים“; (ב) הדבר היה דרוש כדי לחסוך בחיי חיילינו בקרב פנים-אל-פנים.

אילו הושמעו טענות אלה במישפט שיש פושי-עיימילחמה, על-יפי הדין הבינלאומי, הן היו מעוררות גינוי חריף מפני השופטים בפסקיהדין.

האמנות הבינלאומיות למניעת פישעי-מילחמה מגינות על האוכלוסיה האזרחית בכל התנאים והמצבים. השקפתי תיה של האוכלוסיה שבה מדובר אינן חשובות כלל.

כאשר פועל הצבא של מדינה א' בתוך שיטחה של מדינה ב', יש להניח כי האוכלוסיה המקומית שונאת אותו. הצבא הכובש ייתקל כימעט תמיד ביחס עויין. הוא יכול תמיד לטעון כי האוכלוסיה הנכבשת סיעה לאוייביו.

עדיפי הטיעון של גור, היה מותר כמעט לכל צבא, כמעט בכל מילחמה, והשמיר את האוכי לוסיה האזרחית, מפני שהיא עזרה לאוייב.

יש להניח כי מרבית האוכלוסיה בדרום-לבנון אהדה את העניין המלטיני ואת אנשי אש"ף, תמכה במיבצעים וקיבלה אותם כקבל פני גיבורים. על-יפי המישפט הבינלאומי, אין הדבר מצדיק פגיעה סיונית באוכלוסיה זו. ולא כל שכן „ענישה — כמו כלום.“

כדי לחדד את הבעייה, ומבלי להשוות: בנירנברג נשפטו קצינים גרמניים על הריגת בני-ערובה אזרחיים בצרפת. לא עמדה להם הטענה (הנכונה לשלעצמה), שהאוכלוסיה הצרפתית תמכה במחתרת האנטי-גרמנית, ושזו ביצעה זוועות נגד הגרמנים. הקצינים הוצאו להורג. הטענה השנייה של גור אינה מהיממה פחות. אילו

נתקבלה, היה כל המיבנה המסועף של חוקי-המילחמה שנוצרו בארבע-מאות השנים האחרונות, מאז ימי הוגו דה-גרוט (גרוטיוס), מתמוטט כבניין-קלפים.

יש דרך בטוחה לחסוך בחיי חיילינו, והיא — להשמיר כליך כל דבר חי המצוי בנתיב ההתי-קדמות. אם ניצור בשטח „אדמה חרוכה“ ונחל רוג כל חייל ואזרח, זקן וילד, לפני שחילי-החלוץ שלנו מגיע אליו, בוודאי נוכח לחסוך בחיי אנשינו. כל צבא, שיש לו האמצעים לכך, יכזר היה לעשות כך.

דווקא מפני שזה כך, באו חוקי-המילחמה והטילו מיגבלות חמורות על הצבאות. לא קל לכפות מיג-בלות אלה. דרושה הכרה מוסרית עמוקה בלב הפיקוד הצבאי, כפי שאכן היתה בליבם של יצחק שדה ורבים מאנשי הפלמ"ח וצה"ל. ויש מישפט בינלאומי, שעל-יפיו נשפטו פושעי-מילחמה ושקבעו כללים ברורים.

בארץ קיים פסקי-הדין המפורסם של השופט בנימין הלוי, בדבר „הדגל השחור של אי-החוקיות“ המתנופף על פקודות מסוימות, וההופך אותן בלתי-חוקיות בעליל. אני מעורר את השאלה אם „דוקטרינת-האש“ של מוטה גור במילחמת-הליטאני לא היתה בלתי-חוקית בעיניך, עד כי אסור היה לפל קציני סביר לבצע אותה על-יפי החוק הישראלי, קל וחומר החוק הבינלאומי.

● „נו, באמת!“

כ די למצוא תימוכין למעשיו ולטענותיו, הולך מוטה גור לאחור וטוען, כי כך פעל צה"ל מאז ומעולם. (על-יפי הדוגמות שהביא, ניתן לחקן ולומר: כך פעל

אהבת ילדים: גור ובנו

צה"ל מאז מילחמת-ההתשה, בימים שמשה דיין היה שר-הביטחון וסופר-רמטכ"ל).

מוטה גור: ממה נפשך — הציבור האזרחי הזה (בדום לבנון), שבתוכו אנחנו נלחמנו, זה ציבור אזרחי

המאכלס את המחבלים כבר יותר מעשר שנים. זו אוכי לוסיה אזרחית, שהייתה ידועה כנותנת סיוע פעיל למחב, לים, וזאת עובדה היסטורית. זה לא יעזור בדיעבד, להיות יפיי-נפש, אני, כאלוף-פיקוד הפגזתי אותם שנתיים-וחצי.

אחרי הטבח ליד אביבים, הפצתי והפגזתי ארבעה כפרים ללא שום אישור! אתם יודעים כמה זפרים ועיירות הפי צצנו והפגזנו בשביל לשמור על בית-שאן?

שאלה: ללא אבחנה?

מוטה גור: איזו אבחנה? מה עשו תושבי אירביד

(בצפון ירדן), שהפגזתי והפצתי אותם?... צה"ל שומר זוג מטוסי-קרב באוויר, יורים? — אז הוא מפציץ. מה קרה לכם? אתם שכחתם את ההיסטוריה?

שאלה: ההודעות הצבאיות שלנו דיברו תמד על

השבת אש למקורות הירי, ופגיעה במטרות מחבלים.

מוטה גור: נו, באמת... (שלוש נקודות במקור). במילים פשוטות אלה אומר הרמטכ"ל-לשעבר כמה

וכמה דברים. בין השאר:

● שבהיותו אלוף-פיקוד, הפגין והפציץ ארבעה כפי-רים אזרחיים, כגמול על הפיגוע הטרוריסטי באביבים.

● לכפרים אלה — כך משתמע בבירור מדבריו — לא היה כל קשר ישיר לפגיעו.

● מעשה זה נעשה בלי „אישור“ — כלומר, בלי החלטת הממשלה ובלי הוראת הרמטכ"ל.

● שחודעות דובר צה"ל על „השבת-אש

ה יו דרושים לי שבועיים כדי לעכל את הדברים המהירים שאמר רבי-אלוף (מיל). מוטה גור למראיני על המשחר, ערב יוסר-העצמאות.

למן היום שבו נודר צה"ל, בימי ההפוגה הראשונה במילחמת-העצמאות, ועד היום, עדיין לא היה מיסמך כזה.

אין אדם בישראל הפטור מלתת את דעתו על הדברים שנאמרו על-ידי הרמטכ"ל, שסיים זה אתה את תקופת כהונתו. כי המשעים המפורסם בהם נעשו בשם כלונ, וכל אחד ואחד מאיתנו נושא באחריות מלאה עבורם. איש מאיתנו שוב לא יוכל לטעון מעתה „לא ידעתי.“

נאח

אורי אבנרי

לא קיבלנו טענה זו כאשר הושמעה בפי אחרים. אחרי דבריו של גור, איש לא יקבל אותה מפנינו. אותם שרכשו לפני 30 שנה, בדמם, את מנות-החיסוד של צה"ל, מצווים להגיב על הדברים על אחת כמה וכמה.

● „כמו כלום“

י יצורו של דבר: בראיון זה מודה מוטה גור במעי-שים המוגדרים, על-יפי המישפט הבינלאומי, כפישעי-מילחמה.

פשוט כמשמעו. אין הוא אומר רק שהוא-עצמו ביצע מעשים כאלה, וציווה לבצעם. הוא מרחיק לכת, וטוען כי כך נהג צה"ל מאז ומעולם, „כמו כלום.“

אולי מגיע למוטה גור פרס על גילוי-הלב. אולי יש לעניק לו צל"ש על עצם נכונותו לקרוא לדברים בשם, תחת להסתיר מאחרי שם סל צביעות מתחזות. ואולי, להיפך, יש להתייחס אל הדברים בסלידה ובתיעוב, בשל היעדר כל סימן של הסתייגות וחרטה על הדברים.